

בס"ד, א תמוז תשפ"ג

לרכזי ומורי תנ"ך בחטיבת הביניים שלום רב,

בשנת הלימודים תשפ"ג החלנו בהערכת מבחני מפמ"ר בחטיבת הביניים. מבחן המפמ"ר נועד לקדם את הלמידה בחטיבה ולבסס יעדים ברורים של ידע, הספקים והטמעת מיומנויות. בתשפ"ג קיימנו פיילוט, בו נבחנו מעל ל- 1000 תלמידים. לשמחתנו התגובות של המורים היו טובות מאוד. בעקבות המבחן קיימנו מפגשי חשיבה ומשוב, שהביאו אותנו לדייק את ההנחיות לקראת שנה"ל תשפ"ד. בשנת תשפ"ד ייבחנו בע"ה כלל תלמידי החמ"ד בכיתות ז-ט על פי ההנחיות הבאות

1. מועד המבחן בתשפ"ד: א' אייר, 9.5.

סמוך למועד המבחן ישלחו לבתי הספר טפסי המבחנים וכן מסמך הנחיות. לאחר המבחן נקיים מפגשים עם מורים רכזים ומפקחי בתי הספר, שבהם נשמע דיווח מבתי הספר על התהליך שנעשה לקראת ההבחנות ועל הנלמד מתוצאות המבחן.

2. זכינו והחמ"ד רחב ומגוון, ומכיל תלמידים מרקעים שונים וברמות שונות.

חשוב לנו שכולם יוכלו להיבחן ואף לחוות הצלחה, לכן:

א. בתשפ"ד נכתוב ונשלח בע"ה טופס אחד של מבחן לכל שכבה,

ב. נצרף לטופס המבחן נספח ובו שאלות נוספות:

○ שאלות מאתגרות יותר

○ שאלות על הפרקים שאינם במיקוד הלמידה השנה

○ שאלות הבנה בפרשנות.

אנחנו מזמינים אתכם, המורים, להתאים את המבחן לידע וליכולות של תלמידיכם, ולהמיר שאלות מתוך הטופס האחד בשאלות מן הנספח.

3. לפניכם טבלת ההספקים המצופים עד לתאריך הבחינה בכיתות החטיבה

כיתה ז	בראשית א-לב יהושע שופטים (עד פרק ח)
כיתה ח	שמות א-כג שמואל א (עד פרק כב)
כיתה ט	ויקרא א-יט שמואל ב (עד פרק יז)

שימו לב,

גם השנה אנחנו בתהליך של למידה, לכן בנספח למכתב זה תוכלו למצוא מיקוד של הפרקים אליהם יתייחס המבחן.

בכיתות מתקדמות יותר אנו מציעים ללמד את כלל הפרקים שבתוכנית הלימודים, שאלות על פרקים אלו יופיעו בנספח שיצורף לבחינה.

כמו כן, כדי לאפשר הסתגלות, נציע גם השנה להמיר במידת הצורך עד 20% מהשאלות במבחן בשאלות שייכתבו ע"י צוות המורים בבית הספר (ע"פ מבנה שאלה שנציג מראש).

4. המיומנויות הנדרשות בכל שכבת גיל

כיתה ז'	התמצאות בתנ"ך איתור פרטים (ביסוס ושכתוב) אפיון דמות
כיתה ח'	השוואה (שלב א) (בנוסף למיומנויות הנדרשות בז')
כיתה ט'	השוואה (שלב ב- הסקת מסקנה) (בנוסף למיומנויות הנדרשות בח')

הקניית המיומנויות

- באתר תנ"ך חמ"ד תוכלו למצוא מסמכים המתייחסים להקניית המיומנויות הנדרשות, וכן הפניות לדוגמאות להקניית המיומנויות מתוך יחידות ההוראה לחטיבה.
- במסגרת השתלמות הקיץ תתקיימה סדנאות העוסקות בהקניית מיומנויות.
- במהלך שנת הלימודים נקיים מספר מפגשי זום שיעסקו גם הם בהקניית מיומנויות.

5. פרשנות

- השנה נוספה לכל אחד מהחומשים רשימה מצומצמת של פירושי רש"י. תכלו למצוא את הרשימות באתר תנ"ך חמ"ד. כלל התלמידים מתבקשים להכיר את הפירושים ברמה של ידע בלבד, כלומר להשיב לשאלה "מה אומר רש"י על...".
- בכיתות מתקדמות יותר אנו מציעים לתרגל הבנה וניתוח של פירוש רש"י: מה הוסיף רש"י על ההבנה הפשוטה של הפסוק, מה נקודת המוצא בפסוק לדברי רש"י וכד'. באתר תנ"ך חמ"ד תוכלו למצוא מסמך מנחה להוראה מסוג זה, וכן דוגמאות מחומשי שמות וויקרא. בנספח למבחן המפמ"ר לכיתות ח' וט' ישולבו שאלות הבנה ברש"י, לבחירתם של המורים שירצו לשלב את השאלות בטופס המבחן.

6. המבחן יכלול

- שאלות דפדוף והתמצאות בתנ"ך
- שאלות על סדר האירועים בחומשים או בספרים הנלמדים:
- בכיתה ז' - סדר האירועים בחומש בראשית.
- בכיתה ח' ובכיתה ט' - סדר האירועים המופיעים בחומשים בראשית ובשמות;

בספרי שמואל- סדר האירועים החל מיהושע .

- בחומש בראשית : שאלה על אילו היוחסין של משפחת האבות
  - שאלות של שיוך פסוק לאירוע (כאן יופיעו פסוקים מרכזיים ומוכרים).
  - אפשר וכדאי לראות דוגמאות לשאלות במבחני שנת תשפ"ג, באתר תנך חמ"ד.
7. במהלך שנת הלימודים נוסף ונעדכן בע"ה באתר תנך חמ"ד בהצעות לתרגול והוראה. לשאלות לגבי המבחן אפשר להפנות למדריכים המחוזיים.

בברכה,

ד"ר איילת סיידלר, מפמ"ר תנך בחמ"ד

נועה דוקוב מדריכת תנ"ך ארצית לחט"ב

שלומית כסלו מדריכת תנ"ך ארצית רכזת על יסודי

וצוות ההדרכה

נספח: מיקוד הלמידה לתשפ"ד

כיתה ז

חומש בראשית

פרקים נוספים בתכנית הלימודים (שאלות מפרקים אלו יופיעו בנספח, כמפורט בסעיף 2)	מיקוד הלמידה לתשפ"ד	
	א-ב (עד פסוק ג) ד (א-טז)	בריאת העולם
ז-ט יא (א-ט)	ו (מפסוק ה) יש להכיר את סיפור המבול באופן כללי, לא מתוך הפסוקים)	המבול מגדל בבל
יא (כז-לב) יב-כולו יד כו כט-לא	יב (א-ט) יג טו-יט כא, א-ז כב-כד כה (ז-יא, יט-לד) כו כח (י-כה) כט (א-ל) כט-לא: הולדת בית יעקב בלבד. היכרות עם האמהות ובניהן לב-לג לד לה (ט-כ; כז - כט)	האבות והאמהות
לח מו-מט	לו לט-מה נ	פרקי יוסף

ספר יהושע

פרקים נוספים בתכנית הלימודים (שאלות מפרקים אלו יופיעו בנספח, כמפורט בסעיף 2)	מיקוד הלמידה לתשפ"ד	
ד	א ב ג (ה-יז) נס קריעת הירדן ה	מעבר הירדן
ט	ו-ח י-יא	כיבוש הארץ
נחלות מיוחדות: יד-טו: כלב ועתניאל יז: בנות צלפחד מנשה כ: ערי מקלט כא: נחלת הלויים	יג: המושג "הארץ הנשארית" 3 שלבי חלוקת הארץ זיהוי הנחלות במפה יח, א - הקמת המשכן בשילה	נחלות
	כד	נאום הפרידה של יהושע

ספר שופטים

פרקים נוספים בתכנית הלימודים (שאלות מפרקים אלו יופיעו בנספח, כמפורט בסעיף 2)	מיקוד הלמידה לתשפ"ד	
א-ב	ב המעגל של ספר שופטים	
ה ח ט יא-יב	דבורה ברק: פרק ד גדעון: פרקים ז, ז, ח (פסוקים א-ח, כא-לה) שמשון: פרקים יג-יד, טז	השופטים
יז-יח	יט - כא פלגש בגבעה וסיכום	תיאור התקופה

כיתה ח

חומש שמות

פרקים נוספים בתכנית הלימודים (שאלות מפרקים אלו יופיעו בנספח, כמפורט בסעיף 2)	מיקוד הלמידה לתשפ"ד	
ג-ד ה טו	א-ב ג-ד (מעמד הסנה - שליחותו של משה בלבד, ללא כל שלבי הדו-שיח) ו-יא (ללמד רק את סדר המכות ומטרתן - 2 שיעורים. אין צורך בטבלת השוואה בין המכות) יב יג יד	שעבוד מצרים ויציאת מצרים
יח	טז יז	הכניסה למדבר
יט	כ (על התלמידים לדעת לומר בע"פ את 10 הדברות ולהסביר אותן בלשונם)	מעמד הר סיני
	מתוך כא-כג מצוות נבחרות : כא (יב-יט ; כח-לו) - אחריות האדם לא לפגוע בזולתו כג (א-יט - דיני משפט צדק ושלושה רגלים)	פרשת משפטים
לי"ג, לי"ד (י - לה)	לי"ב, לי"ד (א-ט)	חטא העגל
	כ"ה - ל"א, ל"ה - מ בהתבסס על מפרט הפסוקים ביחידות ההוראה	פרקי המשכן

ספר שמואל א

פרקים נוספים בתכנית הלימודים (שאלות מפרקים אלו יופיעו בנספח, כמפורט בסעיף 2)	מיקוד הלמידה לתשפ"ד	
ב (א-י) ה-ז	א ב (מפסוק יא) ג ד	שמואל
יב	ט-י טו	שאול המלך

	טז-יח, כא-כב כד כו-כז	שאל המלך ודוד
כט ל	כח לא	סוף ימי שאול

כיתה ט

חומש ויקרא

פרקים נוספים בתכנית הלימודים (שאלות מפרקים אלו יופיעו בנספח, כמפורט בסעיף 4)	מיקוד הלמידה לתשפ"ד	
	יש להכיר את שמות הקורבנות, ואת מה שמייחד כל אחד מהקורבנות (נדבה/ חובה, ממה מובא, סיבת ההבאה, מה מוקטר ומה עושים עם החלקים שלא מוקטרים וכד'), ללא פרטי ההקרבה.	פרקים א-ז: קורבנות וימי המילואים
	יש להכיר את המושג "ימי המילואים" ותפקידם של ימים אלה, את החלוקה בין הימים הראשונים והיום השמיני (דגש על מי העובד בקרבנות בימים אלה), את השיא- ירידת האש. י- חטא בני אהרן ותוצאותיו	פרקים ח-ט: ימי המילואים
יד-טהרת המצורע טז- עבודת כהן גדול ביום הכיפורים כ	יא- סימני הטומאה והטהרה בבע"ח יב- המושג "טומאת יולדת" יג- סוגי הצרעת, מי מכריע בענייני צרעת, סימני טומאה בצרעת הבסיסית, דיני מצורע מוחלט (יג, מה – מו) יח - המושג "עריות" וסוגי העריות האסורים, ריחוק מדרכי העמים וחיים של קדושה יט	יא-יט: טומאה וטהרה, טומאה וקדושה
כו	כג: היכרות עם מועדי התורה: שמות, תאריכים, מאפיינים מיוחדים של המועד, סוג איסור המלאכה. (דגש על ספירת העומר כתהליך ממנחת העומר למנחה החדשה) כה: שמיטה ויובל	כא-כג: קדושת הזמן והמקום

ספר שמואל ב

פרקים נוספים בתכנית הלימודים (שאלות מפרקים אלו יופיעו בנספח, כמפורט בסעיף 2)	מיקוד הלמידה לתשפ"ד	
ג-ד ח-י : מפת כיבושי דוד	א, (א-ד ; יז-כז) ב ה-ז	דוד המלך
יד	יא-יג	
טז (א-יד) יז (יז-כט)	טו טז (טו-כג) יז (א-טז) יח-יט (עד פסוק ט)	מרד אבשלום
כ כא	כד	סוף ימי דוד